

D.1.2. Pártok, pártalapítványok állami támogatása

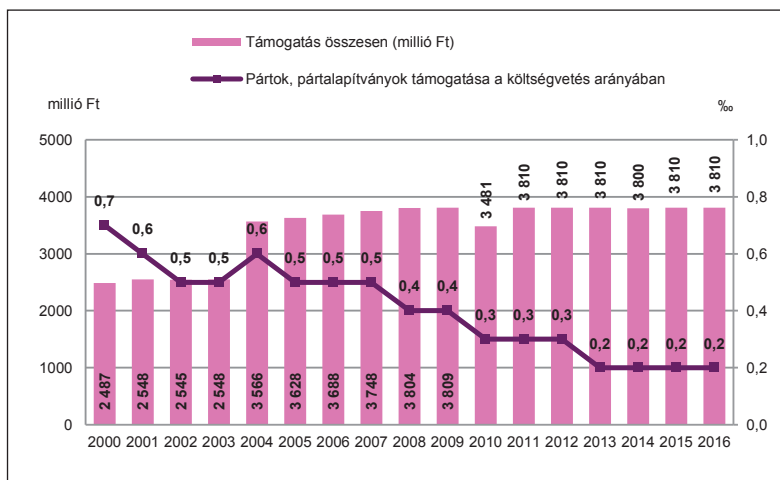
A mutató a pártok és pártalapítványok rendszeres állami támogatását ábrázolja az adott évi költségvetési kiadási főösszeg arányában, évenkénti bontásban.

A mutatóról fontos megjegyeznünk, hogy míg a 2015-ös jelentésben csupán a támogatás forintosított összege szerepelt, addig a 2016-os jelentésben – továbbfejlesztve a mutatót – a támogatási összeg költségvetési kiadási főösszeghez mért arányát vettük alapul. Ez jobban kifejezi és méri a terület összes kiadáshoz viszonyított fontosságát. Ezen a mutatón és a mérés módszertanán az idei évben nem változtattunk.

A mutató fontosságának és a jelentésben történő bemutatásának elvi alapját az alábbi szempontok adják. A politikai pártok állami támogatása olyan megoldás a modern demokráciák politikai szervezeteinek finanszírozási igényeire, amely az erőfölénnyel (például jelentős tagsággal és tagdíjbevéttel, tehető adományozói körrel) rendelkező pártok előnyét korlátozni igyekszik a politikai versenyben. Ezért ezen tényező mindenképpen megemlítendő a politikai verseny mérése során mint olyan faktor, amely kiegyenlítő hatásával a tényleges politikai verseny fenntartását hivatott elősegíteni.

Mindezek alapján a pártok és a pártalapítványok költségvetési támogatása, illetve az erre tett kormányzati javaslat, előterjesztés a költségvetési törvény előkészítése során olyan kormányzati eszköz, amellyel a demokrácia anyagi alapjaiban az állam kiegyenlítő hatást gyakorolhat. Ellensúlyt képezhet az esetleg nemkívánatos politikai befolyást óhajtó gazdasági vagy más érdekcsoportok politikai erőviszonyokat torzító tevékenységével szemben. Képes elősegíteni a politikai élet pluralitását, sokszínűségét és ezáltal a demokrácia és a tisztességes(ebb) politikai verseny mind teljesebb érvényesülését.

A hatásterületi vizsgálat során kiemelkedően fontosnak tartottuk – a forintosított összegen túl – a költségvetési kiadási főösszeghez viszonyított arány megjelenítését. Ezáltal bemutatatható az, hogy arányaiban milyen nagyság-

Forrás: A költségvetés végrehajtásáról szóló törvények; 2016: költségvetési törvény.

rendű összeggel támogatja az állam a pártokat és ezek alapítványait. Ez rávilágít arra, hogy a demokrácia ezen, állam által történő anyagi kiegyensúlyozása, segítségnyújtása milyen nagyságrendű szeletet hasít ki az összes állami kiadásból, illetve ez az arányszám hogyan változik hosszabb időtávon.

A támogatás összagszerű változását vizsgálva kijelenthetjük, hogy az 2003 után jelentősen megugrott, a korábbi, nagyságrendileg 2,5 milliárd Ft-ról 3,5 milliárd Ft-ra. 2004-től 2010-ig óvatos emelkedés figyelhető meg, amely során a körülbelül 3,5 milliárd Ft-os támogatási összeg 3,8 milliárd Ft-ra nőtt. 2011 után a támogatás mértéke a fentebb említett, körülbelül 3,8 milliárd Ft-os szinten állandósult.

A pártok és pártalapítványok állami támogatásának költségvetési kiadási főösszeghez mért arányának változását szemügyre véve azt állapíthatjuk meg, hogy a támogatás aránya az ezredforduló éveihez képest általánosságban csökkent, ugyanakkor az elmúlt években lényegében stagnált. A 2016-os jelentésben utolsónként szereplő 2015-ös költségvetési adatokhoz képest nem mutatkozik jelentős eltérés. Mi több, a nominális kiadások összagszerűen azonosak, míg a költségvetési kiadási főösszeghez mért arány közel azonos az idei jelentésben alapul vett 2016-os adattal.

A pártok, pártalapítványok állami támogatása az elmúlt években stagnál, ugyanakkor arányaiban kisebb a pártokra fordított állami támogatás mértéke, mert a költségvetés kiadási főösszegei nőttek.